

ISSN 2222-4459 (Print)
ISSN 2311-116X (Online)

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
«БІЗНЕС ІНФОРМ»
№ 6 '2016 р. (461)

Періодичність 1 раз на місяць
Видається з січня 1992 р.
Свідоцтво про реєстрацію
КВ №19905-9705 ПР від 02.04.2013 р.

ЗАСНОВНИКИ:

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР
ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ (ХАРКІВ)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. С. Кузнеця

ВИДАВЕЦЬ:

ФОП Лібуркіна Л. М.

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор: д-р екон. наук, проф.
В. С. Пономаренко
Науковий редактор: д-р екон. наук, проф.
М. О. Кизим
Випусковий редактор: д-р екон. наук,
доцент
В. Є. Хаустова

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р екон. наук, проф.
Алексєєв І. В. (Львів)
д-р екон. наук, проф.
Амосов О. Ю. (Харків)
д-р екон. наук, проф.
Благун І. С. (Івано-Франківськ)
д-р екон. наук, проф.
Гізатуллін Х. Н. (Єкатеринбург, Росія)
канд. екон. наук, проф.
Гонда В. (Братислава, Словачія)
д-р екон. наук, проф.
Жуковський М. (Люблін, Польща)
д-р екон. наук, проф.
Заруба В. Я. (Харків)
д-р екон. наук, проф.
Іванов Ю. Б. (Харків)
д-р екон. наук, проф.
Клебанова Т. С. (Харків)
д-р екон. наук, проф.
Ковальчук К. Ф. (Дніпропетровськ)
д-р екон. наук, проф.
Орлов П. А. (Харків)
д-р екон. наук, проф.
Погорлецький О. І. (С.-Петербург, Росія)
д-р екон. наук, проф.
Христіановський В. В. (Донецьк)
д-р філософії (економіка)
Шоша Жан-Юг (Ліон, Франція)

**У журналі можуть друкуватися основні
результати дисертаційних робіт
з економічних наук**

Журнал реферується у загальнодержавній
реферативній базі даних «Україніка наукова» та
в українському реферативному журналі «Джерело»

ЖУРНАЛ «БІЗНЕС ІНФОРМ» ПРЕДСТАВЛЕНО В МІЖНАРОДНИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ ДАНИХ, РЕПОЗИТОРІЯХ І ПОШУКОВИХ СИСТЕМАХ:

• Ulrichsweb Global Serials Directory (США);	• OpenAIRE (Європейський Союз);
• Research Papers in Economics (США);	• SUNCAT Union Catalogue
• Російський індекс наукового цитування (Росія);	(Велика Британія);
• Index Copernicus (Польща);	• COPAC Union Catalogue (Велика
• Directory of Open Access Journals;	Британія);
• CiteFactor (США);	• J-Gate (Індія);
• Academic Journals Database (Швейцарія);	• Open Access Library;
• Research Bible (Японія);	• Scientific Indexing Services;
• Соціонет (Росія);	• Advanced Science Index;
• Open Academic Journals Index;	• Академия Google (США);
• GetInfo (Німеччина);	• InfoBase Index;
• BASE (Німеччина);	• WorldCat

ЗІ СПИСКУ ДРУКОВАНИХ (ЕЛЕКТРОННИХ) ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ПЕРЕЛІКУ НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ

Журнал «Бізнес Інформ» («Бизнес Информ», «Business Inform»)
(Співзасновники: НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця)

Додаток 10 до Наказу Міністерства освіти і науки України
від 12.05.2015 р. № 528

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

- Абрамов Ф. В.** Критерії доцільності реформування умовно
та безумовно неефективних формальних правил..... 8
- Бабій М. В.** Адаптивна поведінка домогосподарств і ризики
інституційних пасток в умовах трансформаційних процесів 13
- Горіна Г. О.** Систематизація наукових підходів до визначення
сутності поняття «просторова поляризація» 19

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ

- Довгаль О. А., Панкова Ю. М.** Особливості змісту й форм
міжнародного бізнесу в умовах глобалізації 25
- Думікян М. М.** Вплив ТНК на розвиток ринку телекомунікаційних
послуг України..... 31

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

- Петухова В. О.** Напрямки інтеграції України в глобальну систему
міжнародної торгівлі..... 36
- Макарчук К. О., Гончаренко Н. І.** CAGE-модель
транснаціоналізації міжнародного бізнесу у країнах Східної Азії..... 44
- Власенко М. О., Курінна І. Г.** Європеїзація в контексті політики
групових інтересів: українська версія..... 50

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

- Ярошенко І. В., Семигуліна І. Б.** Результативність управління
соціально-економічним регіональним розвитком у країнах
Європейського Союзу: динаміка, тенденції, аналіз соціально-
економічних показників ефективності регіональної політики..... 56
- Ізмайлов Я. О.** Впровадження позитивного досвіду реформ
зарубіжних країн для забезпечення інвестиційно-інноваційного
розвитку економіки України..... 66
- Коваль О. В.** Світовий досвід податкового регулювання суб'єктів
індустрії програмної продукції 74

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Кизим М. О., Шпілевський В. В., Салашенко Т. І., Борщ Л. М.
Ідентифікація національної моделі енергетичної безпеки України:
системні складові та пріоритетні напрями..... 79

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Яблонська-Агу Н. А. Методичний підхід до формування
інвестиційних стратегій інноваційної діяльності підприємств..... 90
Усатенко О. В. Сутнісно-логічна модель венчурного інвестування
венчурних фондів для цілей бухгалтерського обліку 95

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Валіулліна З. В. Фактори впливу на процес забезпечення
інформаційної безпеки корпоративної економіки 101
Коцюба О. С. Аналіз розбіжностей в оцінках ступеня ризику
на основі альтернативних методів у межах нечітко-множинної
методології..... 106

ОСВІТА І НАУКА

Гірман А. П., Земляний Д. О., Гнатченко К. С. Аналіз ринку
освітніх послуг України в контексті соціально-економічної безпеки..... 113
Станкевич І. В. Оцінювання якості вищої освіти та навчально-
виробничої діяльності освітніх організацій на основі акредитаційних
критеріїв..... 119

ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І АПК

Юшкевич О. О. Модернізація державного регулювання розвитку
сільськогосподарських підприємств зони радіаційного забруднення:
стратегічний підхід 126

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Тулай О. І. Соціальне страхування з тимчасової втрати
працездатності: практика і проблематика 132

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Сахно А. А. Вмотивованість та невмотивованість машинобудівних
підприємств у середовищі функціонування Вінницької області..... 139
Каткова Н. В. Технічний стан основних засобів підприємств України:
аналітичний погляд 144
Сюркало Б. І., Рябець Я. В. Галузеві особливості складу та структури
оборотних активів підприємств..... 150

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Гальчинський А. Ю., Луговець В. В. Факторний аналіз ринку
програминого забезпечення України 155

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І АУДИТ

Рожеляк В. М. Алгоритмізація вирішення проблем гармонізації обліку
в Україні з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності..... 160
Маренич Т. Г. Транспонування вимог Директиви ЄС № 2013/34/ЄС
до національного законодавства України..... 166
Воїнова Т. С., Мултанівська Т. В. Інформаційно-аналітичне
забезпечення формування професійного судження аудитора
щодо безперервності 174

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

Кітц Р. Р., Мізюк Б. М. Порівняння механізмів забезпечення фінансової
стабільності в Україні та розвинутих країнах в умовах кризи..... 186

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Україна, 61001, Харків,
пров. Інженерний, 1а,
Бібліотечний корп., 2 пов., к. 203
Тел./факс ((057) 702-08-67
e-mail: biz_inf@ukr.net
www.business-inform.net

АДРЕСА ВИГОТІВНИКА:

Україна, 61145, Харків,
вул. Космічна, 26.
Тел./факс (057) 701-0-701

ПЕРЕДПЛАТА:

- у Видавця;
- Агентство «Меркурій»:**
49056, Дніпропетровськ,
Січеславська набережна, 15-а, оф. 39.
Тел. (056) 744-16-61,
744-72-87, 778-52-85

Науковий журнал

БІЗНЕС ІНФОРМ БИЗНЕС ИНФОРМ BUSINESS INFORM

Видається 1 раз на місяць

Мова видання – українська, російська,
англійська

Рекомендовано до друку рішеннями:
вченої ради ХНЕУ № 11 від 21.06.2016 р.
вченої ради НДЦ ІПР НАНУ
№ 6 від 21.06.2016 р.

Здано до набору 25.05.2016 р.

Підписано до друку 21.06.2016 р.

Формат 60 x 84/8.

Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 30,5. Обл.-вид. арк. 39,6.

Надруковано у ТОВ «Золоті сторінки»
Замовлення № 794. Наклад 100 прим.

© БІЗНЕСІНФОРМ, 2016

ISSN 2222-4459

9 772222 445006

16006

Костюк Б. В. Дієвість і ефективність здійснення аудиту для економічної стабілізації держави.....	192
Антонов М. С. Впровадження фіскальних правил як основи управління борговою стійкістю в Україні в умовах проциклічності фіскальної політики.....	197
Примостка О. О. Стратегії розвитку банківської системи України	204
Остапишин Т. П. Реструктуризація заборгованості за іпотечними кредитами в іноземній валюті: реалії та шляхи вирішення проблем.....	210

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

Бодарецька О. М., Дідик А. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення управлінського супроводу інноваційних

технологій мотивування персоналу в системі забезпечення полівекторного розвитку підприємств	215
Ткаченко С. А. Рекомендації щодо вибору комплексу технічних засобів підсистеми апокрифічного економічного моніторингу у функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів промислової сфери.....	221
Андрєєва Л. О., Лисак О. І. Методичні аспекти стратегічного розвитку підприємств.....	227
Гуля Ю. В., Циганок В. М. Обґрунтування маркетингової стратегії розвитку підприємств галузі птахівництва на основі бренд-підходу	232
Скриньковський Р. М. Діагностика ефективності реклами в діяльності підприємства.....	240

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ

Абрамов Ф. В. Критерии целесообразности реформирования условно и безусловно неэффективных формальных правил	8
Бабий М. В. Адаптивное поведение домохозяйств и риски институциональных ловушек в условиях трансформационных процессов	13
Горина А. А. Систематизация научных подходов к определению сущности понятия «пространственная поляризация»	19

ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В ЭКОНОМИКЕ

Довгаль Е. А., Панкова Ю. Н. Особенности содержания и форм международного бизнеса в условиях глобализации	25
Думикян М. М. Влияние ТНК на развитие рынка телекоммуникационных услуг Украины	31

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ

Петухова В. О. Направления интеграции Украины в глобальную систему международной торговли	36
Макарчук Е. А., Гончаренко Н. И. CAGE-модель транснационализации международного бизнеса в странах Восточной Азии	44
Власенко М. А., Куренная И. Г. Европеизация в контексте политики групповых интересов: украинская версия	50

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

Ярошенко И. В., Семигулина И. Б. Результативность управления социально-экономическим региональным развитием в странах Европейского Союза: динамика, тенденции, анализ социально-экономических показателей эффективности региональной политики	56
Измайлов Я. А. Внедрение положительного опыта реформ зарубежных стран для обеспечения инвестиционно-инновационного развития экономики Украины	66
Коваль А. В. Мировой опыт налогового регулирования субъектов индустрии программной продукции	74

МЕХАНИЗМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ

Кизим Н. А., Шпилевский В. В., Салашенко Т. И., Борщ Л. М. Идентификация национальной модели энергетической безопасности Украины: системные составляющие и приоритетные направления	79
---	----

ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

Яблонская-Агу Н. А. Методический подход к формированию инвестиционных стратегий инновационной деятельности предприятий	90
Усатенко О. В. Сущностно-логическая модель венчурного инвестирования венчурных фондов для целей бухгалтерского учета	95

ЭКОНОМИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ

Валиуллина З. В. Факторы влияния на процесс обеспечения информационной безопасности корпоративной экономики	101
Коцюба А. С. Анализ расхождений в оценках степени риска на основе альтернативных методов в рамках нечетко-множественной методологии	110

ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Гирман А. П., Земляной Д. А., Гнатченко К. С. Анализ рынка образовательных услуг Украины в контексте социально-экономической безопасности	113
Станкевич И. В. Оценивание качества высшего образования и учебно-производственной деятельности образовательных организаций на основе арккредитационных критериев	119

ЭКОНОМИКА СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И АПК

Юшкевич Е. А. Модернизация государственного регулирования развития сельскохозяйственных предприятий зоны радиационного загрязнения: стратегический подход	126
---	-----

ЭКОНОМИКА ТРУДА И СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА

Тулай О. И. Социальное страхование по временной потере трудоспособности: практика и проблематика	132
--	-----

ЭКОНОМИКА ПРЕДПРИЯТИЯ

Сахно А. А. Мотивированность и немотивированность машиностроительных предприятий в среде функционирования Винницкой области	139
Каткова Н. В. Техническое состояние основных средств предприятий Украины: аналитический взгляд	144
Сюркало Б. И., Рябец Я. В. Отраслевые особенности состава и структуры оборотных активов предприятий	150

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКОНОМИКЕ

Гальчинский Л. Ю., Луговец В. В. Факторный анализ рынка программного обеспечения Украины	155
--	-----

БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЁТ И АУДИТ

Рожелюк В. Н. Алгоритмизация решения проблем гармонизации учёта в Украине с требованиями международных стандартов финансовой отчетности	160
Маренич Т. Г. Транспонирование требований Директивы ЕС № 2013/34/ЕС к национальному законодательству Украины	166
Воинова Т. С., Мултановская Т. В. Информационно-аналитическое обеспечение формирования профессионального суждения аудитора о непрерывности ...	174

ФИНАНСЫ, ДЕНЕЖНЫЙ ОБОРОТ И КРЕДИТ

Китц Р. Р., Мизюк Б. М. Сравнение механизмов обеспечения финансовой стабильности в Украине и развитых странах в условиях кризиса	186
--	-----

Костюк Б. В. Действенность и эффективность осуществления аудита для экономической стабилизации государства	192
Антонов М. С. Внедрение фискальных правил как основы управления долговой устойчивостью в Украине в условиях процикличности фискальной политики.....	197
Примостка Е. А. Стратегии развития банковской системы Украины.....	204
Остапишин Т. П. Реструктуризация задолженности по ипотечным кредитам в иностранной валюте: реалии и пути решения проблем	210

МЕНЕДЖМЕНТ И МАРКЕТИНГ

Бодарецкая О. Н., Дидык А. Н. Информационно-аналитическое обеспечение управленческого сопровождения инновационных	
--	--

технологий мотивации персонала в системе обеспечения поливекторного развития предприятий.....	215
Ткаченко С. А. Рекомендации по выбору комплекса технических средств подсистемы апокрифического экономического мониторинга в функционально развитых системах стратегического регулирования региональной структуры и территориальной организации субъектов промышленной сферы.....	221
Андреева Л. А., Лысак О. И. Методические аспекты стратегического развития предприятий	227
Гуля Ю. В., Цыганок В. Н. Обоснование маркетинговой стратегии развития предприятий отрасли птицеводства на основе бренд-подхода	232
Скрыньковский Р. Н. Диагностика эффективности рекламы в деятельности предприятия.....	240

CONTENT

ECONOMIC THEORY

- Abramov F. V.** Criteria for the Appropriateness of Reforming Both the Conditionally and the Unconditionally Inefficient Formal Rules..... 8
- Babiy M. V.** The Adaptive Conduct of Households and the Risks of Institutional Traps in the Conditions of Transformation Processes 13
- Gorina G. O.** Systematizing Scientific Approaches to the Definition of the Concept of «Spatial Polarization» 19

GLOBALIZATION PROCESSES IN ECONOMICS

- Dovhal O. A., Pankova Yu. M.** Features of Both the Contents and the Forms of International Business in the Conditions of Globalization 25
- Dumikian M. M.** The Impact of TNCs on Development of the Telecommunication Services Market in Ukraine..... 31

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

- Petukhova V. O.** The Directions of Ukraine's Integration into the Global System of International Trade..... 36
- Makarchyk K. O., Goncharenko N. I.** The CAGE Model for Transnationalization of the International Business in East Asia 44
- Vlasenko M. A., Kurinna I. G.** Europeanization in the Context of Group Interests Politics: Case of Ukraine..... 50

FOREIGN EXPERIENCE

- Yaroshenko I. V., Semigulina I. B.** Effectiveness of the Socio-Economic Regional Development in the European Union Member States: Dynamics, Trends, Analysis of the Socio-Economic Indicators of the Efficiency of Regional Policy 56
- Izmaylov Ya. O.** Introducing the Positive Reforms Experience of Foreign Countries to Ensure the Investment-Innovative Development of the Economy of Ukraine 66
- Koval O. V.** The World Experience of Tax Regulation of Actors in the Software Industry 74

MECHANISMS OF REGULATION OF THE ECONOMY

- Kyzym M. O., Shpilevskiy V. V., Salashenko T. I., Borshch L. M.** Identifying the National Model of the Energy Security of Ukraine: System Components and Priority Directions 79

INVESTMENT PROCESSES

- Yablonska-Agu N. L.** A Methodological Approach to Establishing Investment Strategies for the Innovation Activities of Enterprises..... 90
- Usatenko O. V.** The Essential-Logical Model of Venture Investing by the Venture Funds for Accounting Purposes..... 95

ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELING

- Valiullina Z. V.** The Factors of Influence on the Information Security Process in the Corporate Economy 101
- Kotsyuba O. S.** Variance Analysis in the Risk Assessments Based on the Alternative Methods Within the Fuzzy Multiple Methodology..... 110

EDUCATION AND SCIENCE

- Girman A. P., Zemlianoy D. A., Gnatchenko K. S.** The Analysis of the Market of Educational Services in Ukraine in the Context of the Socio-Economic Security 113
- Stankevych I. V.** Assessing Quality of Both the Higher Education and the Educational-Production Activity of Educational Institutions on the Basis of Accreditation Criteria 119

AGRICULTURAL ECONOMICS AND AGRIBUSINESS

- Yushkevich O. O.** Modernization of the State Regulation of Development of Agricultural Enterprises in the Radioactive Contamination Zone: Strategic Approach..... 126

LABOR ECONOMICS AND SOCIAL POLICY

- Tulai O. I.** Social Insurance for Temporary Disability: Practice and Issues..... 132

ECONOMICS OF ENTERPRISE

- Sakhno A. A.** Motivation and Lack of Motivation of the Machine-Building Enterprises in the Business Environment of Vinnytsia Region..... 139
- Katkova N. V.** The Technical Condition of Fixed Assets of Enterprises in Ukraine: an Analytical View 144
- Siurkalo B. I., Ryabets Ya. V.** The Sector-Specific Features of Composition and Structure of Current Assets of Enterprises 150

INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMICS

- Halchynsky L. Yu., Lugovets V. V.** A Factorial Analysis of the Software Market of Ukraine 155

ACCOUNTING AND AUDITING

- Rozheliuk V. M.** The Algorithmic Solution to the Problems of Harmonization the Accounting in Ukraine According to the Requirements of the International Financial Reporting Standards..... 160
- Marenych T. H.** Transposition of the Requirements of the EU Directive No. 2013/34/EC to the National Legislation of Ukraine 166
- Voinova T. S., Multanivska T. V.** The Informational-Analytical Support to Formation of the Auditor's Professional Judgment on Continuity 174

FINANCE, MONEY CIRCULATION AND CREDIT

Kitz R. R., Mizjuk B. M. A Comparison of Mechanisms for Ensuring Financial Stability Both in Ukraine and in the Developed Countries in the Context of Crisis.....	186
Kostiuk B. V. Effectiveness and Efficiency of Implementing Audit for the Economic Stabilization of the State	192
Antonov M. S. Introducing Fiscal Rules as the Basis for Managing the Debt Sustainability in Ukraine in Terms of Procyclicality of the Fiscal Policy	197
Prymostka O. O. The Strategy of Development of the Banking System of Ukraine	204
Ostapyshyn T. P. Restructuring the Debts on Mortgage Loans in Foreign Currency: Realities and Ways to Solutions	210

MANAGEMENT AND MARKETING

Bodaretska O. M., Didyk A. M. The Informational-Analytical Support of the Managerial Backing	
---	--

for the Innovative Technologies for Staff Motivation in the System for Ensuring the Polyvector Development of Enterprises	215
Tkachenko S. A. The Recommendations for Choosing a Complex of Technical Means of the Subsystem for Apocryphal Economic Monitoring in the Functionally Developed Systems for Strategic Regulation of the Regional Structure and the Territorial Organization of Actors in the Industry Sphere.....	221
Andrieieva L. O., Lysak O. I. The Methodical Aspects of the Strategic Development of Enterprises.....	227
Gulya Yu. V., Tsyganok V. M. A Substantiation for the Marketing Development Strategy of Enterprises in the Poultry Industry Sector Based on the Brand Approach....	232
Skrynkovskyy R. M. Diagnostics of the Advertising Efficiency in the Activities of Enterprise	240

ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДУ ТА СТРУКТУРИ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ

© 2016 СЮРКАЛО Б. І., РЯБЕЦЬ Я. В.

УДК 336

Сюркало Б. І., Рябець Я. В. Галузеві особливості складу та структури оборотних активів підприємств

Мета статті полягає у визначенні впливу галузевої приналежності підприємств на склад і структуру їх оборотних активів. Показано різницю між поняттями «склад оборотних активів» та «структура оборотних активів». Проведено відбір питомих галузей вітчизняної економіки для проведення на їх базі дослідження складу та структури оборотних активів. Проаналізовано та порівняно склад і структуру оборотних активів підприємств у розрізі галузей вітчизняної економіки. Виявлено вплив галузевого фактора на склад і структуру оборотних активів підприємств. З'ясовано галузеві особливості формування складу оборотних коштів. Виявлено структурні особливості оборотних активів, характерні для галузей вітчизняної економіки.

Ключові слова: оборотні активи, галузь економіки, склад оборотних активів, структура оборотних активів.

Рис.: 6. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 8.

Сюркало Богдан Іванович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС» СумДУ (вул. Петропавлівська, 57, Суми, 40030, Україна)

E-mail: bogdansurkalo@gmail.com

Рябець Ярослав Володимирович – студент, Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС» СумДУ (вул. Петропавлівська, 57, Суми, 40030, Україна)

E-mail: ryabec.y.v@yandex.ru

УДК 336

UDC 336

Сюркало Б. И., Рябец Я. В. Отраслевые особенности состава и структуры оборотных активов предприятий

Цель статьи заключается в определении влияния отраслевой принадлежности предприятий на состав и структуру их оборотных активов. Показано различие между понятиями «состав оборотных активов» и «структура оборотных активов». Проведен отбор отдельных отраслей отечественной экономики для проведения на их базе исследования состава и структуры оборотных активов. Проанализированы и сравнены состав и структура оборотных активов предприятий в разрезе отраслей отечественной экономики. Выявлено влияние отраслевого фактора на состав и структуру оборотных активов предприятий. Выявлены отраслевые особенности формирования состава оборотных средств. Выявлены структурные особенности оборотных активов, характерные для отраслей отечественной экономики.

Ключевые слова: оборотные активы, отрасль экономики, состав оборотных активов, структура оборотных активов.

Рис.: 6. **Табл.:** 1. **Библ.:** 8.

Сюркало Богдан Иванович – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, Учебно-научный институт бизнес-технологий «УАБД» СумГУ (ул. Петропавловская, 57, Сумы, 40030, Украина)

E-mail: bogdansurkalo@gmail.com

Рябец Ярослав Владимирович – студент, Учебно-научный институт бизнес-технологий «УАБД» СумГУ (ул. Петропавловская, 57, Сумы, 40030, Украина)

E-mail: ryabec.y.v@yandex.ru

Siurkalo B. I., Ryabets Ya. V. The Sector-Specific Features of Composition and Structure of Current Assets of Enterprises

The article is concerned with identifying the impact of sectoral affiliation of enterprises on both the composition and the structure of their current assets. Difference between the concepts of «composition of current assets» and «structure of current assets» has been displayed. A selection of the individual sectors of the domestic economy has been carried out for conducting on this base a study on both the composition and the structure of current assets. Both the composition and the structure of current assets of enterprises have been analyzed and compared in terms of the industry sectors of the national economy. An influence of the sectoral factor on both the composition and the structure of current assets of enterprises has been identified. The sector-specific features of establishing the composition of current assets has been clarified. The structural features of current assets that are specific to the sectors of the domestic economy have been identified.

Keywords: current assets, economy sector, composition of current assets, structure of current assets.

Fig.: 6. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 8.

Siurkalo Bohdan I. – PhD (Economics), Associate Professor, Department of Finance, Scientific-Educational Institute of Business Technologies «UABD» of Sumy State University (57 Petropavlivska Str., Sumy, 40030, Ukraine)

E-mail: bogdansurkalo@gmail.com

Ryabets Yaroslav V. – Student, Scientific-Educational Institute of Business Technologies «UABD» of Sumy State University (57 Petropavlivska Str., Sumy, 40030, Ukraine)

E-mail: ryabec.y.v@yandex.ru

Склад і структура оборотних активів підприємств не є однаковою, і на це впливає ряд факторів. Кожен з них має свій механізм впливу і силу дії. Одним із найважливіших чинників впливу на оборотні активи підприємства є його галузева приналежність. Дослідження впливу галузевої приналежності на склад і структуру оборотних активів є дуже важливим, адже ця залежність відображає не тільки вплив технологічного процесу виробництва на оборотні активи, а і рівень впровадження науково-технічного прогресу в галузі в цілому.

Вплив галузевої приналежності на склад і структуру оборотних активів є актуальною проблемою сьогодні, тому що:

- ✦ дуже мало проведено досліджень на цю тему, особливо таких, що стосуються вітчизняної економіки;
- ✦ під впливом науково-технічного прогресу актуальність раніше проведених досліджень швидко втрачається;
- ✦ даний фактор відіграє важливу роль в формуванні структури і складу оборотних активів.

Мета статті – у ході дослідження виявити фінансову конструкцію складу і структури оборотних активів підприємства залежно від галузевої приналежності.

Для проведення дослідження, потрібно вирішити такі завдання:

- ✦ визначити різницю між поняттями «склад» і «структура оборотних активів»;
- ✦ відібрати галузі економіки для проведення дослідження, які будуть повною мірою охоплювати більшість підприємств;
- ✦ на основі статистичних даних шляхом аналізу та порівняння виявити вплив галузевої приналежності підприємств на склад і структуру їх оборотних активів.

Дослідження, представлене в даній статті, має теоретичне і практичне значення. З одного боку, воно необхідне для розширення теоретичної бази, яка не є великою за даною проблемою, з іншого, – має практичне застосування, тому що проведене на актуальних даних і відображає реальний стан вітчизняних підприємств та вплив на їх тенденцій науково-технічного прогресу.

Мета дослідження полягає у визначенні впливу галузевої приналежності вітчизняних підприємств на склад і структуру їхніх оборотних активів виходячи з аналізу актуальних на даний момент даних.

Виходячи з першого завдання дослідження спочатку буде з'ясовано різницю між поняттями «склад» і «структура оборотних активів підприємства».

Під оборотними активами ми розуміємо гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [1].

Склад оборотних активів – це сукупність окремих елементів (статей) оборотних виробничих фондів і фондів обігу [2]. Склад оборотних активів залежно від сфери діяльності суб'єкта господарювання може мати певні особливості. Так, наприклад, поточні біологічні активи характерні, в основному, тільки для галузі сільськогосподарського, рибного та лісового господарства.

Для зручності дослідження складу оборотних активів на галузевому рівні економіки потрібно консолідувати його елементи. Тому в дослідженні було розроблено і застосовано такий склад оборотних активів:

- ✦ запаси;
- ✦ поточні біологічні активи;
- ✦ дебіторська заборгованість;
- ✦ поточні фінансові інвестиції;
- ✦ гроші та їх еквіваленти;
- ✦ витрати майбутніх періодів.

Структура оборотних активів – це співвідношення окремих елементів оборотних активів у їх загальному обсязі [2].

Різниця між поняттями складу та структури оборотних активів полягає в тому, що склад оборотних активів надає інформацію тільки про наявність того чи іншого елемента оборотних активів підприємства, а структура відображає їх вартісне співвідношення. Структура і склад доповнюють одне одного.

Структура є більш важливим показником для дослідження впливу галузевої приналежності підприємств, тому що дає змогу порівняти їх вартісні характеристики. Виходячи з цього, було обрано такий склад оборотних активів, який, у першу чергу, необхідний для відображення впливу галузевого чинника на структуру оборотних активів.

Для виявлення впливу галузевої приналежності на склад і структуру оборотних активів дуже важливим є правильний відбір досліджуваних галузей економіки. Вибір повинна складатися з максимально різноманітних галузей і водночас відображати повною мірою стан економіки країни в цілому. Тому пріоритетними для дослідження є більш розвинені види економічної діяльності народного господарства.

У нашому випадку було доцільно вибрати галузі економіки за таким критерієм, як обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання. Статистична інформація по обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) була взята за 2014 р., тому що аналіз і порівняння складу і структури оборотних активів було проведене за даними станом на 01.01.2015 р.

Для дослідження було вибрано п'ять галузей економіки, обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання яких за 2014 р. склав в абсолютному вираженні 3961224,6 млн грн, що становить 88,9% від всього обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) за всіма галузями економіки (табл. 1).

Визначення впливу галузевої приналежності на склад і структуру оборотних активів доцільно проводити шляхом порівняння та аналізу частки одного елемента в сукупних оборотних активах. Тому в даному дослідженні порівнюються між собою частки одного елемента складу оборотних активів у галузевому розрізі.

Першим елементом дослідження згідно з нашим консолідованим складом оборотних активів є запаси. До запасів ми відносимо активи, які:

- ✦ утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;
- ✦ перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

Таблиця 1

Вибірка найбільших галузей економіки за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2014 р. [3]

Галузь економіки	Усього, млн грн	Частка від суми всіх галузей %
Сільське, лісове та рибне господарство	220163,30	4,9
Промисловість	1567714,00	35,2
Будівництво	154619,00	3,5
Оптова та роздрібна торгівля	1795659,90	40,3
Транспорт	223068,40	5,00
Разом	3961224,60	88,9

- ✦ утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством/установою [4].

На *рис. 1* показано частки запасів у сукупних оборотних активах по кожній з досліджуваних галузей. Як бачимо, для всіх галузей запаси займають значну частку в структурі оборотних активів. Водночас є місце значній амплітуді значень, що свідчить про вплив галузевої приналежності на формування частки запасів, як елемента оборотних активів. Прослідковується тенденція зменшення частки запасів для сфери послуг, особливо не пов'язаної з реалізацією товарів, тобто галузі транспорту.

Отже, як бачимо у випадку із запасами є чіткий вплив галузевої приналежності підприємств на частку запасів у структурі оборотних активів. Запаси, як елемент оборотних активів, присутні в усіх досліджуваних галузях, але їх внутрішній склад може відрізнятися через особливості діяльності суб'єктів господарювання різних видів економічної діяльності.

Наступний елемент нашого дослідження – це поточні біологічні активи. У нашому розумінні поточні біологічні активи – це біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі [5].

Частка поточних біологічних активів в оборотних активах за кожною із галузей підприємства зображена на *рис. 2*. Як бачимо, даний актив характерний тільки для галузі сільського, лісового та рибного господарства, тому і займає вагомe місце в структурі його оборотних

активів. Це пов'язано з особливостями технологічного процесу даного виду діяльності.

Поточні біологічні активи присутні і в інших галузях, але їх частка дуже мізерна. Це свідчить про відсутність у більшості підприємств даного виду діяльності їх у складі оборотних активів, а ті суб'єкти господарювання, в яких вони присутні, є, скоріше, виключенням з правила.

Отже, така стаття, як поточні біологічні активи, є яскравим прикладом впливу галузевої приналежності підприємств на структуру і склад їх оборотних активів.

Також нами було досліджено місце в структурі оборотних активів підприємств такого елемента, як дебіторська заборгованість. Під дебіторською заборгованістю ми розуміємо суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебітори, своєю чергою, – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [6].

Рис. 3 показує частку дебіторської заборгованості в складі оборотних активів по досліджуваним галузям економіки. Виходячи за наведених даних, можна сказати, що має місце середня амплітуда коливань значень. Це свідчить про наявність впливу галузевої приналежності підприємств на частку дебіторської заборгованості в структурі оборотних активів.

Також, було виявлено, що дебіторська заборгованість займає більше половини оборотних активів всіх досліджуваних галузей вітчизняної економіки, що є свідченням сильного впливу макроекономічного фактору на даний показник.

Наступний елемент, який був нами досліджений, – поточні фінансові інвестиції. Під поточними фінансови-

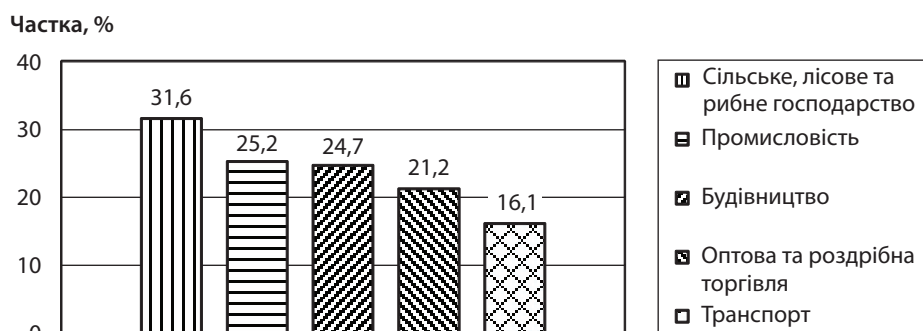

Рис. 1. Частка запасів в оборотних активах за галузями економіки станом на 01.01.2015 р. [3]

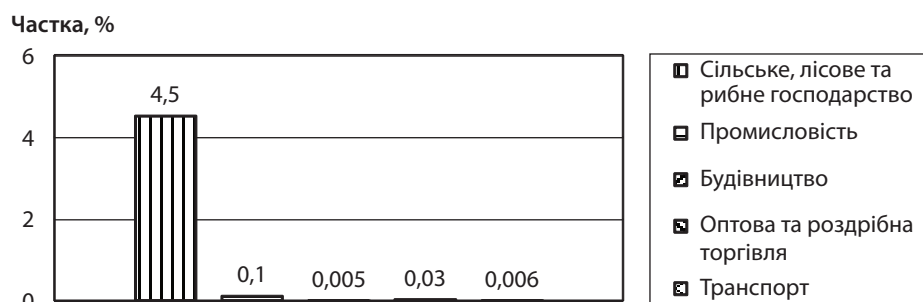

Рис. 2. Частка поточних біологічних активів в оборотних активах за галузями економіки станом на 01.01.2015 р. [3]

ми інвестиціями ми розуміємо інвестиції, які легко реалізуються та призначаються для утримання протягом терміну, що не перевищує 12 місяців [7].

Частку поточних фінансових інвестицій у складі оборотних активів по кожній з досліджуваних галузей зображено на *рис. 4*. З поданої інформації видно значну амплітуду коливань показників, що свідчить про існування значного впливу галузевої приналежності підприємств на структуру їх оборотних активів. Внутрішній склад поточних фінансових інвестицій не дуже відрізняється, тому що майже не залежить від галузевої приналежності підприємств. На нього впливає більшою мірою склад наявних на ринку короткострокових фінансових інструментів.

Отже, на частку поточних фінансових інвестицій підприємств, та структуру оборотних активів загалом, значно впливає галузевий чинник. Дослідження ж поточних фінансових інвестицій не дає змоги виявити вплив галузевої приналежності на склад оборотних активів.

Наступним елементом нашого дослідження є грошові кошти підприємств, складовими елементами яких є готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Також увагу приділено еквівалентам грошових коштів, які визначаються нами як короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються в певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості [8].

На *рис. 5* показано частки грошей та їх еквівалентів в структурі оборотних активів досліджуваних галузей економіки. Амплітуда коливань показників показує значний вплив галузевого фактора на частку грошей та їх еквівалентів в оборотних активах підприємств. У складі оборотних активів підприємств всіх галузей економіки присутні грошові кошти та їх еквіваленти, тому тут вплив галузевого чинника не спостерігається.

Останнім елементом дослідження є витрати майбутніх періодів. У нашому розумінні, витрати майбутніх періодів – це такі витрати, які сплачені підприємством у звітному періоді, але на фінансові результати діяльності підприємства відносяться в наступні звітні періоди.

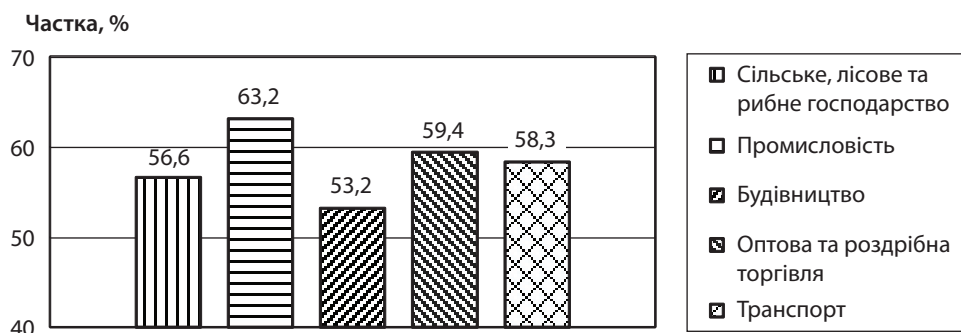

Рис. 3. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах за галузями економіки станом на 01.01.2015 р. [3]

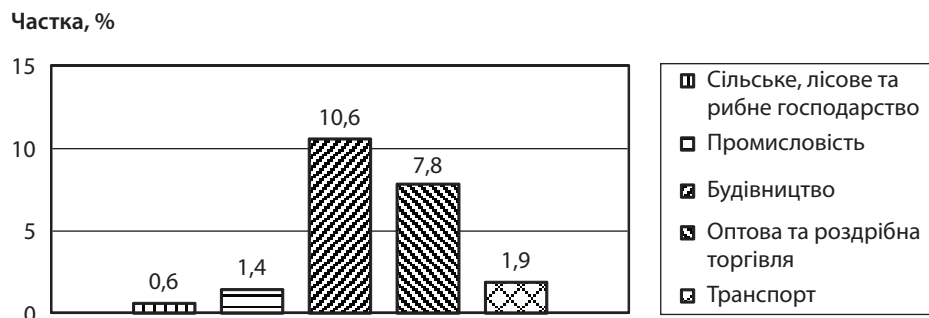

Рис. 4. Частка поточних фінансових інвестицій в оборотних активах за галузями економіки станом на 01.01.2015 р. [3]

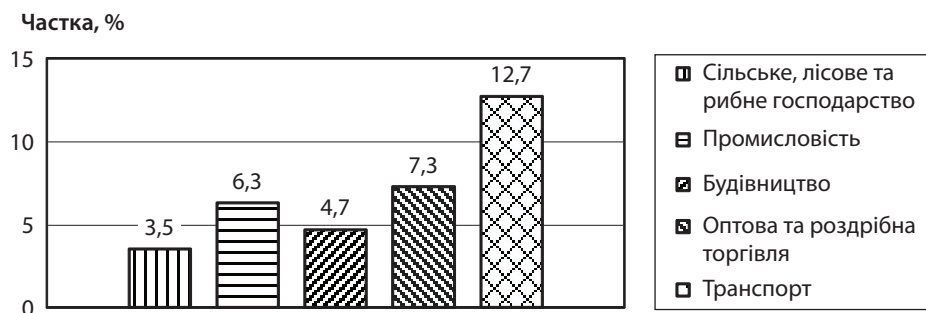

Рис. 5. Частка грошей та їх еквівалентів в оборотних активах за галузями економіки станом на 01.01.2015 р. [3]

Часта витрат майбутнього періоду в оборотних активах по кожній з досліджуваних галузей економіки показана на рис. 6. Велика амплітуда коливань показника дає підстави стверджувати про сильний вплив галузевої приналежності підприємств на частку витрат майбутнього періоду і на структуру оборотних активів загалом.

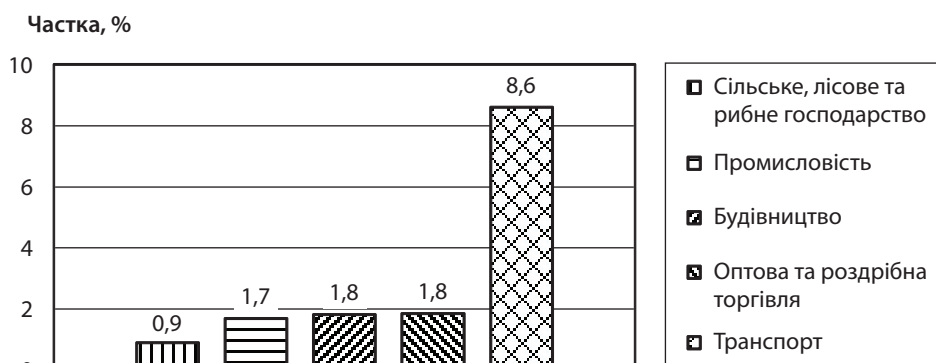

Рис. 6. Частка витрат майбутнього періоду в оборотних активах за галузями економіки станом на 01.01.2015 р. [3]

У складі оборотних активів всіх галузей присутня така стаття, як витрати майбутніх періодів. Але треба зазначити наявність внутрішньогалузевих особливостей їхнього складу. Так, наприклад, у добувних галузях промисловості до витрат майбутніх періодів включають витрати на гірничопідготовчі роботи.

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження було виявлено відмінності у визначенні понять «склад оборотних активів» і «структура оборотних активів». Зроблено висновків про те, що склад оборотних активів свідчить тільки про наявність тих чи інших елементів оборотних активів підприємства, а їх структура відображає питому вагу кожного елемента. Показник структури є важливішим для економічного аналізу, ніж склад оборотних активів.

Для повного відображення стану народного господарства і точності дослідження було вибрано п'ять галузей економіки з найбільшою часткою обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг).

У ході дослідження найбільших галузей економіки за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг), шляхом порівняння і аналізу було виявлено вплив галузевої приналежності на склад і структуру оборотних активів підприємств.

Завдяки аналізу структури оборотних активів було виявлено значний вплив галузевого чинника на частку різних їх елементів. Знайдено, що дебіторська заборгованість складає більше половини оборотних активів по всіх досліджуваних галузях, що є підтвердженням присутності макроекономічного фактору впливу.

Вплив галузевої приналежності підприємств на склад їх оборотних активів менший, ніж на структуру, але також присутній значною мірою. Сильний вплив галузевий фактор відіграє на присутність у складі оборотних активів підприємств поточних біологічних активів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / М. М. Бердар. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

3. Оборотні активи за видами економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99>

REFERENCES

Berdar, M. M. *Finansy pidpriemstv* [Finance of companies]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 2010.

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99>

“Oborotni aktyvy za vydamy ekonomichnoi diialnosti” [Current assets by economic activity]. <http://www.ukrstat.gov.ua/>